

як «недовиконана» ціль (в силу, наприклад, неповноти знань особи) і як «перевиконана» ціль, яка проявляється в непередбачуваних результатах діяльності.

Список використаних джерел

1. Бажанов В. А. «Материализм и эмпириокритицизм» и развитие теории познания и философии науки в XX в. Г. В. Плеханов, В. И. Ульянов. М., 2013. 321 с.
2. Дагель П. С. Криминологические термины и понятия. Владивосток, 1979. 102 с.
3. Коновалова В. О. Юридична психологія. Акад. курс : підручник. К., 2004. 424 с.
4. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. За заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Х.: Право, 2013. 562 с;
5. Филановский И. Г. Социально-психологическое отношение субъекта к преступлению. Л., 1970. 68 с.

Науковий керівник: д.ю.н., професор Тіщенко В. В.

Кривда Людмила Русланівна

аспірантка 2-го курсу кафедри криміналістики

Національного університету «Одеська юридична академія»

ВИЛУЧЕННЯ СЛІДІВ БІОЛОГІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ НА МІСЦІ ПОДІЇ

Чинне законодавство надає перелік випадків використання спеціальних судово-медичних знань: огляд трупа на місці події (ст. 238 КПК України), збирання слідів біологічного походження на місці події, експертне дослідження трупа і слідів (речовин біологічного походження), слідче освідчування (ст.241 КПК) та для визначення характеру та ступені тяжкості тілесного ушкодження шляхом проведення судово-медичної експертизи.

Випадки обов'язкового проведення судово-медичної експертизи регламентовано статтею 242 КПК. Це необхідність 1) встановлення причин смерті; 2) встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень; 3) встановлення віку особи, якщо це необхідно для вирішення

питання про можливість притягнення її до кримінальної відповідальності, а іншим способом неможливо отримати ці відомості [1]

Вилучення слідів біологічного походження здійснюється на місці події відповідно до Інструкції про порядок вилучення, обліку, зберігання та передачі речових доказів у кримінальних справах, цінностей та іншого майна органами дізнання, досудового слідства і суду. Огляд трупа на місці події, виявлення та вилучення доказів зі слідами біологічного походження, знайдених на місці події є обов'язковою та невідкладною слідчою дією, яка строго регламентується статтями 84-86, 98, 100, 237-239 Кримінально-процесуального кодексу України. Речові докази, згідно із статтею 98 Кримінально-процесуального Кодексу України матеріальні об'єкти, які були знаряддям вчинення кримінального правопорушення, зберегли на собі його сліди або містять інші відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, в тому числі предмети, що були об'єктом кримінально протиправних дій, гроші, цінності та інші речі, набуті кримінально протиправним шляхом або отримані юридичною особою внаслідок вчинення кримінального правопорушення [1].

Вважаємо необхідним виокремити задачі, які виконує спеціаліст із судової медицини під час вищевказаної процесуальної дії: встановлює факт смерті та виокремлює ознаки, які допомагають встановити час настання смерті; допомагає слідчому провести правильний та послідовний огляд трупа; допомагає слідчому при виявленні та вилученні слідів крові, сперми та інших виділень людини, волосся, а також різноманітних речовин, предметів, які знаходяться на трупі; допомагає при опису у протоколі результатів огляду трупа на місці події та речовин біологічного походження; дає попереднє судження щодо характеру, механізму та давності знайдених пошкоджень, знарядді травми і іншим травмам медичного характеру; у разі необхідності консультує слідчого при оформленні постанови про призначення судово-медичної експертизи [2]

При вилученні слідів біологічного походження (далі – СПБ) на місці події є перелік необхідних вимог:

1. До вилучення необхідно приступати в мінімально короткі строки з моменту утворення СБП.
2. Вилучення СБП та об'єктів-носіїв проводити тільки після їх фотофіксації та опису в протоколі огляду місця події.

3. Невеликі об'єкти-носії – вилучати СБП разом із предметом. Великогабаритні об'єкти-носії – робити змиви, зішкряби СБП.

4. Усі процедури по вилученню СБП проводяться експертом-спеціалістом, який обов'язково застосовує засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) – одноразові гумові рукавички, маску, бахіли, лабораторні окуляри, захисний комбінезон, які потрібно змінювати після вилучення кожного СБП або об'єкта-носія, безпосередньо вилучення СБП проводиться за допомогою стерильного лабораторного устаткування – одноразові скальпелі, ножиці, пінцети, спеціальні комерційні криміналістичні набори для вилучення СБП.

5. При вилученні СБП завжди необхідно мати контроль предмета-носія (його частину без СБП: зіскоб або змив), необхідний для проведення лабораторного дослідження.

6. Усі СБП (або об'єкти-носії) повинні бути упаковані таким чином, щоб їх не можна було вилучити без порушення упаковки.

7. Вилучення СБП проводять на завершальній стадії ОМП, що дозволяє, виходячи із загальної картини місця злочину, правильно оцінити механізм утворення слідів – та обґрунтувати слідчу версію, для подальшого призначення судово-медичних експертиз.

Список використаних джерел

1. Кримінально-процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (станом на 10.03.2022 р.)

2. Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику. *Мат. міжнародної науково-практичної конференції*, (м. Харків, 21–22 січня 2022 р.). Харків : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2022. 100 с.

Науковий керівник д.ю.н., професор Тищенко В. В.